

KONYA MÂNİLERİNDE GEÇEN YERLEŞİM BİRİMLERİNİN ADLARINA BİR BAKIŞ

Sinan GÖNEN*

ÖZET

Anonim halk edebiyatının en yaygın türlerinden olan mâniler birçok unsuru bünyelerinde barındırırlar. Bu unsurlardan biri de yerleşim birimleri adlarına yer vermele-ridir. Makalemizde Konya ve çevresinde tespit edilen mânilerdeki yerleşim birimi adla-rını inceleyeceğiz.

ANAHTAR KELİMELER

Konya, mâni, yerleşim birimi, ad.

AN ASPECT TO NAMES OF THE SETTLEMENTS WHICH TAKEN PLACE IN THE FORM OF TURKISH FOLK SONG OF KONYA

ABSTRACT

A form of Turkish literature, which is widespread kind of anonymous folk literature has many elements in structure. One of the elements of this structure gives place to the names of settlement. We will study the name of settlements, where have been established in Konya and its surroundings, in this article.

KEY WORDS

Konya, A form of Turkish literature, settlement, name.

Anonim halk edebiyatı ürünlerinden olan mâniler, söylenişleri bakımından en yaygın türlerdendir. Hafızada kalıcılığı ve kullanıldığı alanın genişliğinden dolayı mâniler, halk kültürü içerisinde kendisine geniş yer bulmuştur. İnsanlar hemen hemen bütün duygularını dile getiren mâniler yakmışlar; özellikle sevgi ve aşk üzerine söylenen mâniler, her insanın dilinde söylenilegelmiştir.

Biz, bu yazımızda Konya ve ilçelerinden derlenmiş olan mânilerde geçen yerleşim birimlerinin adlarına eğileceğiz. Konuya girmeden önce mâninin tür özelliklerinden kısaca söz edilmesi yararlı olacaktır.

Mâniler, anonim halk edebiyatı nazım şekillerinden en küçüğünü oluşturur. Genellikle, hece ölçüsünün 7'li kalıbıyla söylenen mâniler dört mısradan oluşur. Bu temel özellikleri onun tuyuğ ile ortaklığını doğursa da, her ikisi de

* Arş. Gör., Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyat Bölümü.

birbirinden ayrı iki türdür. Kafiye şekli genellikle *aaba*'dır. Üçüncü mısraın serbest olması söyleyişte kolaylık sağlamaktadır. Bunun yanında *aaab*, *abcd*, *abcb* şeklinde kafiyelenen mâniler de vardır.

Mânilerin, insanları eğlendirmenin yanında, dinleyici kitlesine içerdiği anlamı aktarma görevi de vardır. Bundan dolayı mânilerin ilk iki mısraı anlamsız gibi görünse de anlam son iki mısradaki saklıdır. Üçüncü mısraın serbest olması buna hazırlıktır.

Mâni türü araştırmacılarca, şekil ve konu açısından tasnif edilmiştir. Aşağıya mânileri incelerken de faydalanacağımız bir tasnif yapıyoruz:

I. Şekil Açısından Mâni Çeşitleri

1. Düz mâni: Hece ölçüsünün 7'li kalıbıyla söylenen kafiyeleri cinasız olan dört mısralık mânilerdir.

2. Cinaslı mâni: Dört mısradan oluşan, hece ölçüsünün 7'li kalıbıyla söylenen, kafiyeleri cinaslı olan mânilerdir. Cinaslı mânilerin mısra sayısı dörtten fazla olan şekilleri de vardır. Ayaklı mâni adıyla ayrı bir tür olarak kabul edilen bu mâni çeşidi, kesik mâni, doldurmalı kesik mâni ve İstanbul mânisi diye kendi arasında gruplara ayrılır.

3. Karşılıklı mâni: İki kişi tarafından karşılıklı söylenen mânilerdir.

4. Artık mâni: Mısra sayısı dört olan mânilere fazla mısra eklenmesiyle ortaya çıkan mâni çeşididir.

II. Konuları Bakımından Mâni Çeşitleri

1. Sevda ve aşk üzerine söylenen mâniler, 2. Gelin ve kaynananın söylediği mâniler, 3. Düğünlerde söylenen mâniler, 4. Gurbet mânileri, 5. Mektup mânileri, 6. Ramazan ayına ve bayramlara özgü mâniler, 7. Asker mânileri, 8. Âşıklarca söylenen mâniler, 9. Dedim-Dedili mâniler, 10. Çeşitli unsurlarla ilgili mâniler (ad, mendil, sigara, giyim, vb.)

Aşağıda, Konya mânilerinde geçen yerleşim birimlerinin adları coğrafi olarak çeşitli alt başlıklara ayrılarak değerlendirilecek; benzerlikler ve farklılıklar gösterilecektir.

Şu başlıklar incelememize esas oluşturacaktır.

I. Konya ve Çevresi ile İlgili Yerleşim Birimi Adları

II. Komşu İllerle İlgili Yerleşim Birimi Adları

III. Anadolu'daki Diğer Yerleşim Birimi Adları

IV. Anadolu Dışı Yerleşim Birimi Adları

I. KONYA VE ÇEVRESİ İLE İLGİLİ YERLEŞİM BİRİMİ ADLARI

Mâni söyleme geleneği aslında kapalı bir toplumun dışa açılması üzerine kurulmuş ve gelişmiştir. Mânilerde dikkati çeken en önemli nokta budur. Özellikle delikanlı ile genç kızın buluşma ve hatta görüşme fırsatlarının olmadığı bir dönemde gençler içlerinde bulunan bu özlemlerini mâniler yakarak dile getirmişlerdir. Bugün sakızların içerisinde veya takvimlerin arka sayfasında kalan mâniler geçmişte hatta yakın geçmişte birçok heveslerin dile getirilmesinde aracılık yapmışlardır. Örnek metinlerde de görüleceği üzere mânilerimizin büyük çoğunluğunda sevdâ, aşk ve ifade edilemeyen duygular yüküldür.

Aşağıya aldığımız 25 mâni; şekil, konu ve yerleşim birimi adları açısından değerlendirilecektir.

Öncelikle mâniler; 19 numaralı olanı dışında, 7'li hece ölçüsü ile, 18 numaralı mâni ise 6'lı hece ölçüsü ile söylenmiştir. Bunun yanında 8'li mısralar da vardır. Kafiye şeması genellikle *aaba* olmakla birlikte, 9 numaralı mâni *aabc* ve 23 numaralı mâni *abba* şeklinde kafiyelenmiştir.

Konu bakımından mânilerin yukarıda değindiğimiz gibi, aşk ve sevdâ üzerine kurulanları çoğunluktadır. 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24 ve 25 numaralı mâniler bu türdendir. 9 numaralı mâni kınama içeriklidir. 11 numaralı mâni mektup mânisidir. İletişimin günümüzdeki kadar yaygın olmadığı dönemlerde, mektuplara özgü mâniler yakılmıştır. Bu mâniler genellikle kavuşma özlemi içeriklidir. 2 numaralı mâni asker mânisidir. Askerliğin kısa olmadığı ve özellikle telefon iletişiminin henüz kullanılmadığı dönemde askerler için özel mâniler yakılmıştır. Bu mâniler, askerlik gibi şerefli bir vazifenin gururunu yansıttığı gibi özlemi de dile getirmektedir.

İçeriklerine kısaca değindiğimiz mâniler de aşağıdaki yerleşim birimlerinin adları yer almaktadır.

Konya	: 2, 3, 4, 6, 9, 13, 21, 22, 24 (2)
Konya'nın ilçeleri	:
	Kadınhanı (14, 23)
	Seydişehir (10, 12)
	Derbent (5)
	Ereğli (11)
	Kulu (19)
	Meram (4)

Konya'nın kasaba ve köyleri:

- Gevrekli (1, 8)
- İslik (16, 25)
- Karkın (7)
- Lâdik (15)
- Sille (18)
- Yaraşlı (20)

Mânilerde dikkatimizi çeken diğer bir nokta da yerleşim birimlerinin adlarının ilk ve üçüncü mısralarda yer almasıdır. İlk mısradaki yer alan yerleşim yerleri herhangi bir özelliği ile yer alırken, özellikle üçüncü mısralarda yer alan yerleşim birimleri “Konya'nın kızları”, “Seydişehir'in kızları”, “Gadınhan'nın kızları”, “Yaraşlı'nın kızları”, vb. söyleyişler de ortak kullanılmış, kalıp değişik yerleşim birimlerine uydurulmuştur. Ayrıca “Şu İslik'in içinde”, “Şu Konya'nın içinde”, “Göyrekli'nin içinde” söyleyişleri de ortaktır. Bu söyleyişlerin ardından gelen dördüncü mısra ise mânideki anlatılan sevgilinin güzelliğini, derecesini bildirmektedir. İlk mısradaki söylenen “Konya'nın Meram'ını”, “Konya'dan aldım kilim”, “Konya'dan aldım tazı” dizeleri ortak kalıplardır.

6 ve 7 numaralı mâniler aynı kalıp üzerine kurulmuştur. Dikkat edilirse 6 numaralı mâninin üçüncü mısrasında *Konya* kelimesi, 7 numaralı mânide *Garkın*; dördüncü mısradaki *Turfanda* kelimesi, yine 7 numaralı mânide *Sürmeli* olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu benzer yapının yanında 22 ve 23 numaralı mânilerde aynı kalıp üzerine kurulmuştur. O hâlde, mânilerin belirli kalıpları olduğunu ve bu kalıpların her yörede kalıp aynı kalmakla birlikte içeriği kısmen değiştirilerek karşımıza çıktığını söyleyebiliriz.

Mâniler her insan tarafından söylenebilir; ama hangi ağızdan söylenildiği de önemlidir. Bir genç kızın ya da delikanlının, bir asker annesinin, bir kaynananın, bir âşığın vb. ağızdan söylenen mâniler yukarıda da değinildiği gibi konularına göre çeşitlere ayrılmıştır. Bütün bunların yanında mânîyi söyleyen kişinin köyü, ilçesi ve ili de önemlidir. Zira insanlar duygularını mânî diline dökerken kendi yerleşim birimlerini bilerek veya bilmeyerek söyleyivermektedirler. İnsan yaşadığı yeri övmek, onun güzelliklerini dile getirmek için mânilere yerleşim biriminin adını sıkıştırıvermektedir. Hatta yerleşim biriminin adının yanında yörenin en meşhur özelliği de yer almaktadır.

Ayrıca, mânilerin dili Konya yöresinin ağız özelliklerini taşımaktadır. Burada yerleşim birimlerinin adları da Konya ağzının özelliklerine uydurularak mânî diline dökülmüştür. Konya yerine *Gonya*, Karkın yerine *Garkın*, Gevrekli

yerine *Gevrekli* ve *Göyrekli*, Kadınhanı yerine *Gadınhan*, Lâdik yerine *İladig* söyleyişleri buna örnek oluşturmaktadır.

Aşağıda yerleşim birimlerini içlerinde barındıran, Konya'dan derlenmiş mâni örnekleri yer alacaktır. Yerleşim birimlerinin adları koyu olarak gösterilecektir.

1.
Keselerde kesdane
Dökülür dane dane
Gevrekli'nin içinde
Alacağım bir tane
(Dolmaz, 1995: 113)

2.
Gunduramın tekine
Vur boynumun köküne
Asger oldum gedyom
Gonya sevkiyetine
(Dolmaz, 1995: 109)

3.
Havaya bulut ağdı
Konya'ya dolu yağdı
Yârimin kardeşleri
Ağladı yolda kaldı
(Çoğan, 2002: 240)

4.
Konya'nın **Meram**'ını
Dolaştım dört yanını
Alıp getirin bana
Derdimin dermanını
(Keleş, 2001: 167)

5.
Tiyaremin uçları
Çıkamam yokuşları
Beni baştan çıkaran
Şu **Derbent**'in puştları
(Ayfen, 2001: 56)

6.
Ay doğar elek gibi
Gün doğar melek gibi
Şu **Konya**'nın kızları
Turfanda kelek gibi
(Ergun-Uğur, 2002: 210)

7.
Ay doğar elek gibi
Gün doğar melek gibi
Şu **Garkın**'ın kızları
Sürmeli kelek gibi
(Dinç, 2002: 103)

8.
Hay deveci deveci
Nerden aldın pirinci
Göyrekli'nin içinde
Benim yârim birinci
(Dolmaz, 1995: 110)

9.
Konya'dan aldım kilim
Ortası dilim dilim
Hep kızları gınamış
Asli yârin gelini
(Çelik, 1992: 75)

10.
Leblebi sarı sarı
Seydişehir diyarı
Getirin bana verin
Saklamayın o yâri
(Işık, 1997: 100)

- 11.**
Bahçenin kestanesi
Devletin hastanesi
Okudum mektubu
Ereğli postanesi
(Keleş, 2001: 149)
- 12.**
Leblebinin irisi
Tuzlusu şekerlisi
Seydişehir kızları
Bir güzellik perisi
(Işık, 1997: 101)
- 13.**
Konya'dan aldım tazı
Ürüyor bazı bazı
Hep kızları gınamış
Dulumuş Mehmed'in Gazi
(Çelik, 1992: 75)
- 14.**
Çeşmelerde musluk
Oğlanlar çalar ıslık
Gadınhan'ın kızları
Taze kavrulmuş fıstık
(Gönen, 2001: 56)
- 15.**
Ben bi uzun oğlayım
Ulu yolun toprağıyım
İladig'de gül bitmiş
Ben de onun yaprağıyım
(Doğan, 2004)
- 16.**
Altın burmam (bilezik) var benim
Gollarıma dar benim
Şu **İslık**'in içinde
Orta boylu yar benim
(Ünlü, 1999: 109)
- 17.**
Derbent'ten çıktım yayan
Dayan dizlerim dayan
Beni bu hâle goyan
Siyah saçlı bir bayan
(Mülayim, 2003: 21)
- 18.**
Köprünün altı bostan
Yıkılsın **Yonanistan**
Şu **Sille**'nin kızları
Ne don giyer ne fısdan
(Dolmaz, 1995: 113)
- 19.**
Koyun koyun gelsin
Yünün soyun gelsin
Kulu sizin olsun
Yavrum bırakın gelsin
(Andiç, 2001: 42)
- 20.**
Uzun gavak urk atar
Dibinde ilan (yılan) yatar
Yaraşlı'nın kızları
Elinde gabak satar
(Filik, 1994: 153)
- 21.**
Minarede ezan var
Has bahçede gezen var
Şu **Konya**'nın içinde
Yüreğimi ezen var
(Ergun-Uğur, 2002: 227)
- 22.**
Mise miseye benzer
Mise kamaşa benzer
Konya'nın kızları
B..lu bülüce (piliç) benzer
(Şen, 1998: 141)

23.

Şişe şişeye benzer
Şişe köşeye benzer
Gadınhan'nın kızları
Billur şişeye benzer
(Gönen, 2001: 62)

24.

Bakkaldan aldım tuzu
İstemem yaban kızı
Olursa **Konya** kızı
Hem tadı var hem tuzu
(Ergun-Uğur, 2002 : 214)

25.

Çiğ yumurta soyulmaz
Gökte yıldız sayılmaz
Şu **İslik**'in kızları
Bakmakla doyulmaz
(Ünlü, 1999: 111)

Not: 15 numaralı mâni Mustafa Doğan tarafından Fadime Doğan (1920 doğumlu, okuryazar değil, Lâdik (Sarayönü) kasabasında yaşamaktadır.)'dan 2004 yılı başlarında derlenmiştir.

II. KOMŞU İLLERLE İLGİLİ YERLEŞİM BİRİMİ ADLARI

Konya ili sınırları çevresinde bulunan komşu illerimizde Konya mânilerinde karşımıza çıkmaktadır. Bu illerimizin adlarının geçtiği mânilerin, aşağıda görüleceği üzere 1, 3 numaralı olanları düz, 2, 4, 5 ve 6 numaralı olanları ise cinaslı kafiyelidir. Kafiye şeması *aba*'dır. Hepsi 7'li hece ölçüsü ile yazılmış, arada 8'li ve 6'lı mısralar da bulunmaktadır. Mânilerde komşu illerden Ankara (2), Antalya, Adana, Isparta ve Eskişehir'in adları geçmektedir. Mânilerin 2 numaralı olanı dışında hepsi sevgi ve aşk üzerine kuruludur. Burada yerleşim birimi adları genellikle ilk mısradaki yer alarak doldurma mısradaki karşımıza çıkmaktadır.

Mânilerde yerleşim birimi adları şayet doldurma mısradaki değilse, şehir mutlaka en önemli yönüyle yer alır; ya da bir hükmün içerisindedir. Aşağıda 4 numaralı mânide Isparta ili gül ile beraber anılmıştır. Zira Isparta denilince insanların aklına ilk olarak gül gelmektedir. 5 numaralı mânide ise başkentimiz Ankara'dan gelen telefonların mâni diline dökülüşüne tanık olmaktayız. İletişimin gelişmediği dönemlerde, Ankara'da alınan kararların yurda birkaç telefon hattı ile duyurulması burada konu olarak işlenmiştir.

3 numaralı mânide ise dikkati çeken Anadolu'daki komşuluk ilişkisidir. Bugün hâlâ Anadolu'da komşuluk ilişkileri âdeta akrabalık ilişkilerinden daha ileridir. Mâni de delikanlının "kapı bir" komşusunun kızına ya da, genç kızın

komşusunun oğluna gönül vermesine karşı çıkılmazken, ince bir dille gencin yaptığı iş yerilmiştir. 2 numaralı mânide ise bir annenin çocuk sevgisi karşısında nelere katlandığı mâni diline dökülmüştür.

2 numaralı mânide Antalya yerine *Antalla* ve 5 numaralı mânide Ankara yerine *Angara* denilmesi Konya ağzının tipik örneklerindedir.

<p>1.
Ankara'nın balına
Tutunmaz dalına
Dikmen'den mi gelirsin
Kız salına salına
(Keleş, 2001: 167)</p>	<p>2.
Düştün Antalla yoluna
İnne battı koluma
Kül oldum gidiyorum
Yavrularımın yoluna
(Işık, 1997: 98)</p>
<p>3.
Adana çarşısına
Gündoğar karşısına
İnsan gönül mü verir
Kapı bir komşusuna
(Canbolat, 1993: 69)</p>	<p>5.
Merdiven basak basak
Çıkman yukarı yasak
Angara'dan tel gelmiş
Gızlara goca yasak
(Ergun-Uğur, 2002: 210)</p>
<p>4.
Ay doğar sini gibi
Sallanır selvi gibi
Yarım kokun geliyor
Isparta gülü gibi
(Aydın, 2002: 1)</p>	<p>6.
Eskişehir'den gak da gel
Sularınan ak da gel
Ben sana gel diyemem
Şin kabline bak da gel
(Ege, 1992: 142)</p>

III. ANADOLU VE ANADOLU'DAKİ DİĞER YERLEŞİM BİRİMİ ADLARI

Anadolu'daki birçok şehrimiz mânilerde çeşitli yönleriyle yer almaktadır. Bunların çoğunluğu adı geçen şehrin en önemli özelliğini ön plana çıkarmaktadır. Âdeta şehrin en güzel yönüyle tanıtımı yapılmaktadır. Konya mânilerinde de Maraş (1), Rize (2), Anadolu (1), Aydın (1), Manisa (5), Erzurum (6), Bartın (1), İstanbul (1), Diyarbakır (1), Mardin (2), Giresun (1) ve Gümüşhane (1) illerimizin adları yer almaktadır.

Mânilerimiz 7'li hece ölçüsü ile söylenmiştir. Dörtlüklerden oluşan mâniler *aaba* şeklinde kafiyelenmiştir. 1, 4, 5 ve 9 numaralı mâniler cinaslı, diğerleri düz mânidir.

Mânilerin içerdikleri konulara gelince; 1, 6, 7, 8, 9, 10 ve 11 numaralı mâniler aşk ve sevgi üzerine kurulmuştur. Dikkat edilirse yerleşim birimlerinin adları genellikle ilk mısradaki geçmekte ve asıl söylenmek istenene hazırlık yapmaktadır. Bunun yanında yöre ile özdeşleşmiş, bağ, kale, gemi, yolun uzunluğu, bülbül ve gümüş adlarının yerleşim birimi adlarını tamamladığı görülmektedir. Ama asıl mâninin aktarmak istediği güzele duyulan sevgi, onun tasviri, kavuşma özlemi ve kısmen de bedduaya varan söyleyişlerdir. 2 numaralı mâni apaçık Rize sevgisini dile getirmekte, 3 numaralı mâni ise Anadolu gencini tasvir etmektedir. 4 numaralı mâni bir asker mânisidir. Mâni, kocaları askerde bulunan genç hanımların içinde buldukları durumu ince bir dille yermiştir. 5 numaralı mâni ise bir gurbet mânisidir. Yârinden ayrılan, büyük ölçüde bir bayanın ağzından söylenmiştir.

1.

Maras'ın bağlarına
Takıldım ağlarına
Pilav pişirtip yedim
Bayıldım yağlarına
(Keleş, 2001: 168)

2.

Hey **Rize**, gözüm **Rize**
Gelelim biz diz dize
Dağlar açtım yoruldum
Yolunda geze geze
(Keleş, 2001: 167)

5.

Manisa'ya nar geldi
Yüce dağa kar geldi
Yârim gitti gurbete
Bu yer bana dar geldi
(Keleş, 2001: 166)

7.

Gemi gelir **Bartın**'dan
Karlı dağın ardından
Bekar oğlan ne bilir
Kar memenin dadından
(Bakım, 2002: 65)

3.

Anadolu uşağı
Gevşek bağlar kuşağı
Onu bunu dinlemez
Çeker vurur bıçağı
(Ergun-Uğur, 2002: 210)

4.

Aydın'in darıları
Bal vermez arıları
Köşelerde boyanır
Hep esger garıları
(Eldem, 2001 : 89)

6.

Erzurum'un kalesi
Oldum yârin kölesi
Çektiğim of oflarım
Yüreğini delesi
(Keleş, 2001: 166)

9.

Diyarbakır, sart akar
Mardin Musul'a bakar
Şu **Mardin**'in kızları
Kibritsiz ataş yakar
(Dolmaz, 1995: 102)

8.

İstanbul'un yolu uzun
Alayım seni güzün
Kırk yerinde beni var
Sevdiğim güzel kızın
(Keleş, 2001: 167)

10.

Ey **Giresun** bülbülü
Has bahçenin sünbülü
Beni asmak için mi
Kumral saçın örgülü
(Keleş, 2001: 167)

11.

Gümüşhane gümüşü
Yoktur yârimin eşi
Yüz bin hazneye değer
Güzelin bir gülüşü
(Keleş, 2001: 167)

IV. ANADOLU DIŞI YERLEŞİM BİRİMİ ADLARI

Konya mânilerinde Anadolu dışından yerleşim birimleri olarak bir önceki başlığın 9 numaralı mânisinde Musul adıyla karşılaşırız. Mânide “Mardin Musul’a bakar” mısraı dikkatimizi çekmektedir. Musul adı; hem millî birlik, hem de Mardin ile Musul’un coğrafi yakınlığı göz önünde bulundurularak söylenmiştir. Ayrıca bu başlık altında, Almanya (2), Arabistan (3), Yunanistan (2), Atina (1) ve Şam (1)’in adları da yer almaktadır. Kafiye yapıları *aaba*’dır; 1 numaralı olanı cinaslı, diğer beşi düz mânidir. Hece ölçüsünün 7’li kalıbıyla söylenmiştir. Sadece 2 numaralı mâninin ikinci mısraı 6’lı hece ölçüsüyle karşımıza çıkar.

1 numaralı mânide insanlara bir uyarı vardır. Muhtemelen 1950’li yıllardan sonra Almanya’ya giden Türk işçisinin evlenme konusunda dikkatli olması gerektiği açıkça vurgulanmaktadır. Mâni, Türk aile yapısının temel taşlarını ve öz kültürün korunmasına açıkça katkıda bulunmaktadır.

2 numaralı mâni amansız ölümü anlatmaktadır. Burada Şam adının ikinci mısradaki geçmesi, mısra doldurmak içindir.

3, 4 ve 5 numaralı mâniler birbirlerine benzer yapıdaki mânilerdir. 3 numaralı mâni, bir kızın ağzından söylenmiştir. Osman adındaki gence kavuşmasıyla genç kızın Arabistan’ın yıkılması, yok olması umurunda değildir. O, sevdiğine kavuşmasıyla yeni elbiseler giyecektir. Fistan kelimesi, mânilerde yeni giysiyi sembolize etmektedir. 4 ve 5 numaralı mânilerde bazı kelimelerin dışında aynı tema üzerine kurulmuştur. Her iki mânide de kızların giyimine dokunulmaktadır. Burada hem Arap, hem de Yunan kızlarının giyimleri alaycı bir dille eleştirilmektedir.

Ayrıca, yukarıda konularına değindiğimiz 3, 4 ve 5 numaralı mâniler aynı kalıp üzerine kurulmuştur. 3 numaralı mâni ifade edilen olayın olumlu yönünü yansıtırken, 4 ve 5 numaralı mâniler ise olumsuz yönünü yansıtmaktadır. Ayrıca, 4 numaralı mânide söylenen *Yonanistan* kelimesi, Konya ağzında Yunanistan kelimesinin aldığı şekildedir. 6 numaralı mâni gelin kaynana ilişkisi dile getirmektedir. Gelin ve kaynanaların kavgası ne zaman başlamıştır bilinmez ama hâlâ devam ettiği ve edeceği de muhakkaktır. Burada da kaynana gelinini, sözünü tutmamasından dolayı şiddetle eleştirmektedir. Atina'nın üzümüyle birlikte yer alması, üzümünün ünüyle hafızalarda yer ettiğini göstermektedir.

1.

Derelerden buz alma
Almanya'dan gız alma
 Almanya'nın kızları
 Doksan kocadan kalma
 (Türker, 1992: 75)

2.

Çama vurdum dalımı
Şam'dan aldım kanımı
 Azrail almadan
 Kurşun aldı canımı
 (Şen, 1998: 138)

3.

Galenin ardı bostan
 Yıkılsın **Arabistan**
 Osman benim olursa
 Giyerim naylon fistan
 (Orhan, 1992: 148)

4.

Şu dağın ardı bostan
 Yıkılsın **Yonanistan**
Yonanistan kızları
 Ne don giyer ne fistan
 (Dolmaz, 1995: 119)

5.

Deniz kenarı bostan
 Yıkılsın **Arabistan**
Arabistan kızları
 Ne don giyer ne fistan
 (Filik, 1994: 150)

6.

Atina'nın üzümü
 Tutsana gelin sözümü
 Üç yavruyu atarken
 Yumuverdim gözümü
 (Dolmaz, 1995: 94)

KAYNAKLAR

Makalemizde kullandığımız kaynaklar yazar adına göre sıraya konulmuştur. 12 numarada yer alan eserin dışındaki kaynaklar, Selçuk Üniversitesi'nde yapılan bitirme tezleridir.

1. Ayşegül Türker, **Konya Folklorundan Örnekler**, Konya 1992.
2. Banu Bakım, **Konya'da Derlemeler**, Konya, 2002.
3. Derya Işık, **Konya ve Çevresi Folklorundan Örnekler**, Konya 1997.
4. Emral Dinç, **Konya Halk Edebiyatından Örnekler**, Konya 2002.
5. Erdinç Ege, **Konya (Ereğli) Folklorundan Örnekler**, Konya 1992.

6. Fahrettin Ünlü, **Konya / Karapınar İslık Kasabası Halk Edebiyatı ve Folklorundan Örnekler**, Konya 1999.
7. Ferhat Çoğan, **Konya Halk Edebiyatından Örnekler**, Konya 2002.
8. Hülya Canbolat, **Konya/Ereğli Folklorundan Örnekler**, Konya 1993.
9. Hüseyin Ayten, **Derbent İlçesi (Konya) Derleme Çalışması**, Konya 2001.
10. Hüseyin Dolmaz, **Gevrekli Kasabası (Konya-Seydişehir) Folklorundan Örnekler**, Konya 1995.
11. Saadet Orhan, **Orhaniye Köyü (Konya) Folklorundan Örnekler**, Konya 1992.
12. Sadettin Nüzhet [Ergun] - Mehmet Ferit [Uğur], **Konya Vilayeti Halkiyat ve Harsiyatı** (sadeleştiren: Hüseyin Ayan), Konya 2002.
13. Sinan Gönen, **Kadınhanı (Konya) Halk Kültürü ve Folkloru**, Konya 2001.
14. Suzan Filik, **Konya-Kulu (Kozanlı Kasabası) Folklorundan Örnekler**, Konya 1994.
15. Süheyla Aydın, **Türk Halk Edebiyatından Örnekler**, Konya 2002.
16. Süleyman Çelik, **Kulu ve Köylerinde Derlemeler**, Konya 1992.
17. Şener Şen, **Yükselen Kasabası (Selçuklu/Konya) Halk Edebiyatı Örnekleri**, Konya 1998.
18. Şerife Keleş, **Konya'dan Derlemeler**, Konya 2001.
19. Şule Eldem, **Derlemeler**, Konya 2001.
20. Ülfet Andiç, **Konya Yöresi Derlemeleri**, Konya 2001.